

ФОНД
НАУЧНИ
ИЗСЛЕДВАНИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

25 години

ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО АГРОБИЗНЕС И РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ
Юбилейна международна научна конференция БЪЛГАРИЯ НА РЕГИОНИТЕ

Перспективи за устойчиво регионално развитие

27-28 октомври 2017 г., Пловдив, България

25 years

UNIVERSITY OF AGRIBUSINESS AND RURAL DEVELOPMENT
Jubilee International Scientific Conference BULGARIA OF REGIONS

Sustainable Regional Development Perspectives

27-28 October 2017, Plovdiv, Bulgaria

<http://regions.uard.bg>

Opportunities for Project Financing in Rural Regions

Aleksandrina Gancheva

University of agribusiness and rural development - Plovdiv, Bulgaria

Abstract: The paper presents Rural development program 2014-2020 of the Republic of Bulgaria focusing on the funding that will receive projects related to activities of the sectors: agriculture and food processing, forestry, processing industry, rural tourism, public sector - municipalities, regional public administration bodies activities - infrastructure /roads, lighting, water cycles/, sports and social infrastructure /stadiums, halls, playgrounds, etc./, religious institutions, etc.

Keywords: European funding, European projects, operational programs, strategic plan.

Възможности за финансиране на проекти в селските райони

Александрина Ганчева

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – Пловдив

Резюме: Докладът представя Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. с фокус на финансирането, което ще получат проекти, свързани с дейности от секторите: земеделие и ХВП, горска промишленост, преработвателна промишленост, селски туризъм, публичен сектор – общини, областни управи за провеждане на публични дейности – инфраструктура /пътища, осветление, водни цикли/, спортна и социална инфраструктура /стадиони, зали, детски площадки и др./, религиозни институции и др.

Ключови думи: европейско финансиране, европейски проекти, оперативни програми, стратегически план.

Въведение

В сравнение с останалите държави членки на ЕС България е неразвита и има множество проблемни области, които се нуждаят от подкрепа:

- най-нисък БВП на глава от населението в Северозападен регион;
- висок коефициент на слабоактивни и безработни лица;
- ниска и ненарастваща производителност на труда;
- занижени образователни стандарти;
- нисък образователен статус на работната сила;
- риск от загуба на квалификация и умения поради дългосрочна безработица;
- липса на професионална квалификация и умения у младите хора;
- несъответствие между изискванията на представителите на бизнеса и професионалните умения на наетата работна ръка;
- амортизирана апаратура за обработка на земята, засаждане на семена и прибиране на реколтата;
- ниска производителност в селското стопанство;
- лошо състояние на изградената транспортна структура в граничните и планинските райони на страната;
- слабо развита инфраструктура за водоснабдяване и много други.

Една от целите, заложи в стратегията „Европа 2020“, е създаването на повече и по-добри работни места и социално приобщено общество. Усвояването на средства от европейските фондове би спомогнало за повишаване конкурентоспособността на българската икономика спрямо останалите държави в ЕС, постигане на растеж чрез икономика на знанието. Икономическото сътрудничество между държавите членки на ЕС би спомогнало за постигане и на политическо такова.

Финансиране на проекти в селските райони по ПРСР 2014-2020

Анализите и данните, предствени в Програма за развитие на селските райони (ПРСР) 2014-2020 на Република България, показват, че към 2012 г. предимно селските райони (определени по европейската типология на „градски-селски“ райони на ниво област NUTS 3) заемат 54% от територията на България и 37% от населението. Според националната дефиниция селските райони се определят на ниво община (LAU 2) и включват територията на 231 общини, в които най-голямото населено място има население до 30 000 души. По този начин дефинирани, селските райони заемат 81% от територията и 39% от населението на България. В селските райони на България има гъста мрежа от малки градове (1382 бр.), които предоставят основните услуги на населението, от които 90 имат по-голямо функционално значение за организиране на територията, тъй като осигуряват по-голям обхват на услугите и/или обслужват населението на повече от една община.

Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. следва политиката на ЕС за развитие на селските райони и поставя три основни цели:

1. Повишаване на конкурентоспособността и балансирано развитие на селското и горското стопанство и преработваща промишленост;
2. Опазване на екосистемите и устойчиво управление, използване на природните ресурси в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост, предотвратяване на климатичните промени и приспособяване към тях;
3. Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот.

Програмата съдържа пет тематични приоритета и шестнадесет приоритетни области на политиката за развитие на селските райони. Програмирани са и интервенции, включващи стимулиране на иновациите и трансфер на знания и информация.

Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 предвижда разнообразие от мерки:

- M01 — Трансфер на знания и действия за осведомяване

Подкрепата се предоставя за обучение в областта на земеделието и горите за лица, ангажирани в сектора на селското стопанство и горското стопанство. Подпомагането обхваща дейности за професионално обучение и придобиване на умения, които ще включват курсове за обучение, семинари, демонстрационни дейности и посещения на земеделски стопанства за краткосрочен обмен на опит. Подпомагането по мярката не включва курсове за инструктиране или обучение, които са част от стандартни програми или системи за обучение за средни или висши училища.

- M02 — Консултантски услуги, услуги по управление на стопанство и услуги по заместване в стопанство

Подкрепата се предоставя за подпомагане на земеделските стопани, млади земеделски стопани съгласно определението в програмата и горските стопани с оглед да се възползват от консултантски услуги за подобряване на

икономическите и екологични показатели, както и климатичната съобразеност и устойчивост на изменението на климата на техните стопанства.

- M04 — Инвестиции в материални активи

С подкрепата по мярката следва да се осигури допълняемост с постигнатото в периода 2007 – 2013 г., като финансовата помощ се насочи към материални и нематериални инвестиции в земеделските стопанства и предприятията, преработващи и добавящи стойност към земеделски продукти.

- M06 — Развитие на стопанства и предприятия

Мярката съдържа три основни форми на подпомагане, насочени към различни потенциални бенефициенти: помощ за стартиране на ново предприятие, стартова помощ за развитието на малки стопанства и инвестиции в неземеделски дейности.

- M07 — Основни услуги и обновяване на селата в селските райони

За да се намалят съществуващите различия между селските и градските райони и съгласно идентифицираните потребности в SWOT анализа, с подпомагането по мярката ще се създаде, подобри или разшири малка по мащаби инфраструктура в селските райони, включително и широколентова инфраструктура, публична инфраструктура за отдих и туристическа информация и подобряването и разширяването на основните услуги, включително за отдих и спорт. Чрез подпомагането по мярката ще се постигне подобряване на транспортната свързаност и изграждане или обновяване на техническа инфраструктура и достъп до широколентов интернет в селските райони. По този начин мярката ще допринесе до ограничаването на диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването на селските райони.

- M08 — Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване на жизнеспособността на горите

Мярката се състои от пет подмерки: Залесяване и поддръжка; Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития; Възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития; Инвестиции, подобряващи устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми; Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти.

- M09 — Създаване на групи и организации на производителите

Една от посоките на развитие на мярката е насочено към подобряване и стабилно функциониране на веригата на предлагането на храни.

- M10 — Агроекология и климат

Мярката е продължение на приложените дейности по мярка „Агроекологични плащания“ от ПРСР (2007-2013). Тя предоставя възможност за прилагане на широк спектър дейности с цел устойчиво ползване на земеделските ресурси и опазване на околната среда.

- M11 — Биологично земеделие

В рамките на тази мярка ще се изпълняват две подмерки: Подмярка 11.1. Плащания за преминаване към практики и методи за биологично земеделие; и Подмярка 11.2. Плащания за поддържане на практики и методи за биологично земеделие.

- M12 — Плащания по „Натура 2000“ и Рамковата директива за водите
Приносът на мярката ще бъде основно за опазването на биологичното разнообразие в България чрез опазването на видовете и местообитанията в естествената им среда (in situ).

- M13 — Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения

Мярката се състои от 3 подмерки: 13.1 Компенсационни плащания в планински райони; 13.2 Компенсационни плащания за други райони, засегнати от значителни природни ограничения; 13.3 Компенсационни плащания за други райони, засегнати от специфични ограничения.

- M14 — Хуманно отношение към животните

Помощта по мярката е насочена към животновъдни ферми, в които се отглеждат преживни животни, в това число говеда, биволи, овце и кози. Чрез предвидените дейности по мярката ще се осигури по-дълъг период на пасищно отглеждане и повече свободно пространство в помещенията за отглежданите животни, което ще окаже благоприятно влияние върху тяхното здраве и благосъстояние, ще подобри жизнеността им и ще спомогне за повишаване на качеството на произведената продукция.

- M15 — Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите

Дейностите по тази мярка ще допринесат за опазването на биоразнообразието в горите. Мярката се състои от две подмерки: Плащания за горски екологични ангажименти и услуги свързани с климата, и Подкрепа за съхранение и производство на горски генетични ресурси.

- M16 — Сътрудничество

Подкрепата по мярката се предоставя за насърчаване на различни видове хоризонтално и вертикално сътрудничество в селскостопанския сектор, хранителната верига и горското стопанство.

- M19 — Подкрепа за местно развитие по LEADER (BOMP — водено от общностите местно развитие)

Воденото от общностите местно развитие (BOMP) се извършва чрез интегрирани и многосекторни стратегии за местно развитие, основани на характеристиките на конкретната територия и разработени въз основа на местните потребности и потенциал.

В програмен период 2014-2020 е планирана и Тематична подпрограма за развитие на малки земеделски стопанства в Република България, чиято стратегическа цел е подпомагане на реструктурирането, повишаване на жизнеспособността и устойчивото развитие на малките земеделски стопанства.

Приемът на заявления за кандидатстване за финансиране по мерките става по индикативен график, който за съжаление в повечето случаи не се спазва, извършват се много промени, остават много важни позиции за уточняване и т.н., което води до забавяне с неблагоприятни последици за развитието на селските райони.

Опитът дотук следва да бъде ползван и при формиране на бъдещите позиции на страната по отношение на Общата селскостопанска политика на ЕС и реструктурирането на програмите за развитие на селските райони.

Заключение

Програмата за развитие на селските райони е разработена в съответствие с идентифицираните потребности и включва адекватни инструменти за насърчаване на устойчивото развитие на селските райони. Въпреки направеното подробно планиране обаче, се срещат множеството трудности при нейното изпълнение, което налага необходимостта от предприемане на дейности за тяхното преодоляване и избягване на всякакви забавяния, които застрашават успешното постигане на заложените цели и продължаване на дейностите в новия програмен период.

Литература

1. Държавен фонд „Земеделие“: <http://dfz.bg/>.
2. Единен информационен портал: <https://www.eufunds.bg/>.
3. Министерство на земеделието, храните и горите:
<http://mzh.government.bg/>.
4. Програма за развитие на селските райони 2014-2020.
5. Тематична подпрограма за развитие на малки земеделски стопанства в Република България 2014-2020.